

МІНІСТЕРСТВО АГРАРНОЇ ПОЛІТИКИ ТА ПРОДОВОЛЬСТВА УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ВІСНИК

АГРАРНОЇ НАУКИ ПРИЧОРНОМОР'Я

Науковий журнал

*Виходить 4 рази на рік
Видається з березня 1997 р.*

Випуск 4 (74) 2013

Том 1

Миколаїв
2013

<http://visnyk.mnau.edu.ua/>

Засновник і видавець: Миколаївський національний аграрний університет.

Свідоцтво про державну реєстрацію КВ №19669-9469ПР від 11.01.2013 р.

Згідно з Постановою ВАК України від 14.04.2010 р. № 1-05/3 видання включено до переліку фахових видань.

Головний редактор: В.С. Шибанін, д.т.н., проф., чл.-кор. НААНУ

Заступники головного редактора:

І.І. Червен, д.е.н, проф.
К.М. Думенко, д.т.н., доц.
В.П. Клочан, к.е.н., доц.
М.І. Гиль, д.с.-г.н., проф.
В.В. Гамаюнова, д.с.-г.н., проф.

Відповідальний секретар: Н.В. Потриваєва, д.е.н., доц.

Члени редакційної колегії:

Економічні науки: О.В. Шибаніна, д.е.н., проф.; Н.М. Сіренко, д.е.н., проф.; О.І. Котикова, д.е.н., проф.; Джулія Олбрайт, PhD, проф. (США); І.В. Гончаренко, д.е.н., проф.; О.М. Вишневська, д.е.н., доц.; А.В. Ключник, д.е.н., доц.; О.Є. Новіков, д.е.н., доц.; О.В. Скрипнюк, д.ю.н., проф.; О.Д. Гудзинський, д.е.н., проф.; О.Ю. Єрмаков, д.е.н., проф.; В.І. Топіха, д.е.н., проф.; В.М. Яценко, д.е.н., проф.; М.П. Сахацький, д.е.н., проф.; В.С. Дога, д.е.н., проф. (Молдова).

Технічні науки: Б.І. Бутаков, д.т.н., проф.; К.В. Дубовенко, д.т.н., проф.; В.Д. Будак, д.т.н., проф.; С.І. Пастушенко, д.т.н., проф.; А.А. Ставинський, д.т.н., проф.; В.П. Лялякіна, д.т.н., проф. (Росія).

Сільськогосподарські науки: В.С. Топіха, д.с.-г.н., проф.; Т.В. Підпала, д.с.-г.н., проф.; А.С. Патрева, д.с.-г.н., проф.; В.П. Рибалко, д.с.-г.н., проф., академік НААН України; І.Ю. Горбатенко, д.б.н., проф.; І.М. Рожков, д.б.н., проф.; В.А. Захаров, д.с.-г.н., проф. (Росія); С.Г. Чорний, д.с.-г.н., проф.; М.О. Самойленко, д.с.-г.н., проф.; А.К. Антипова, д.с.-г.н., доц.; В.І. Січкарь, д.б.н., проф.; А.О. Лимар, д.с.-г.н., проф.; А.П. Орлюк, д.б.н., проф.; В.Я. Щербаков, д.с.-г.н., проф.; Майкл Бьоме, проф. (Німеччина).

Рекомендовано до друку вченою радою Миколаївського національного аграрного університету. Протокол № 3 від 26.11.2013 р.

Посилання на видання обов'язкові.

Точка зору редколегії не завжди збігається з позицією авторів.

Адреса редакції, видавця та виготовлювача:

54020, Миколаїв, вул. Паризької комуни, 9,

Миколаївський національний аграрний університет,

тел. 0 (512) 58-05-95, www.visnyk.mnau.edu.ua, e-mail: visnyk@mnau.edu.ua

© Миколаївський національний аграрний університет, 2013

РЕГІОНАЛЬНИЙ ТУРИСТИЧНИЙ КЛАСТЕР – КЛЮЧОВИЙ ПРІОРИТЕТ РОЗВИТКУ РЕКРЕАЦІЙНО- ТУРИСТИЧНОЇ ІНДУСТРІЇ ПІВДЕННОГО РЕГІОНУ

А.В. Богославська, кандидат економічних наук, доцент
Миколаївський національний університет імені В.О. Сухомлинського

Туризм, як елемент державної політики, займає важливе місце в системі пріоритетів соціально-економічного розвитку регіонів і України в цілому.

У статті висвітлено ставлення туристичної сфери діяльності до можливостей використання ресурсу заповідних територій та об'єктів Південного регіону.

Ключові слова: туризм, заповідні території, туристичний кластер, рекреаційні ресурси.

Постановка проблеми. Досвід здійснення програм туризму та екскурсій свідчить, що результат у туристичному бізнесі буде ефективним за умови зонування заповідних територій і об'єктів, визначення допустимих антропогенних навантажень на територію, оцінки впливу туристичної діяльності на довкілля тощо, що досить успішно можливо реалізувати в умовах функціонування туристичного кластеру. Але сьогодні, наприклад, Херсонська область, яка займає приблизно 16% усіх українських морських пляжів, приймає тільки 5% туристів, що відпочивають на морському узбережжі. Ці факти свідчать про великий нереалізований потенціал туристичної галузі Херсонщини. Важливо відмітити, що область посідає 6 місце в Україні по забезпеченості рекреаційними ресурсами на одну людину, і при цьому 22 місце – за ефективністю їх використання. Херсонська, Миколаївська та Одеська області здатні забезпечити туристів високоякісними продуктами харчування не тільки на своїй території, але й туристичний комплекс АР Крим.

Завдання і методика досліджень. Туризм, як елемент державної політики, займає важливе місце в системі пріоритетів соціально-економічного розвитку регіонів і України в цілому. Виходячи з означеного, метою проведених досліджень стало виявлення можливостей використання кластерних

структур у діяльності підприємств туристичної сфери Південного регіону. Під час проведення аналізу використовували методи статистичного аналізу та SWOT-аналіз.

Результати досліджень. У якості об'єктів туристичного і екскурсійного відвідування заслуговують на увагу території та об'єкти природно-заповідного фонду, які згідно з чинним природоохоронним законодавством України передбачаються для використання в оздоровчих та інших рекреаційних цілях.

До таких територій та об'єктів належать зони антропогенних ландшафтів біосферних заповідників, національні природні парки, регіональні ландшафтні парки, ботанічні сади, дендрологічні та зоологічні парки, парки-пам'ятки садово-паркового мистецтва та ін. (рис. 1).



Рис. 1. Структура природно-антропогенних рекреаційно-туристичних ресурсів

Але обґрунтування стратегічних цілей і завдань розвитку туристичної індустрії вимагає з'ясувати конкурентні переваги

та потенційні загрози, які поступатимуть із зовнішнього середовища, можливості та слабкі сторони.

До конкурентних переваг туристичного потенціалу можна віднести:

- наявність великої кількості об'єктів туристичного показу – суспільно-політичні рекреаційно-туристичні ресурси (архітектурно-історичні, біосоціальні, подійні (рис. 2)), парарекреаційні ресурси (некрополі, сакральні споруди, об'єкти військової та промислової архітектури);

- велика кількість заповідних територій (біосферні заповідники, національні природні парки, ландшафтні парки тощо);

- зручність положення Миколаївської, Херсонської та Одеської областей відносно Чорного та Азовського морів – оцінка, як і Криму, що складає 5 балів за зручністю положення Миколаївська, Херсонська та Одеська області складають теж 5 балів, хоча в інших областях України бали складають 1, 2, 3, 4 [2];

- зручність геополітичного положення – інтегральна оцінка за цим критерієм для Миколаївської області складає – 14 балів, Одеської – 15 (найвища), Херсонської – 12 [2];

- сприятлива середня температура липня місяці – оцінка у досліджуваних областях складає – 5 балів, тоді як у Львівській області – 1, Вінницькій, Волинській, Сумській, Рівненській, Тернопільській та інших областях – 2 [2];

- високий рівень забезпеченості цінними природними лікувальними ресурсами, що справляють великий інтерес у вітчизняних та іноземних туристів;

- висока рекреація придатність природних та антропологічних ландшафтів для пішохідного туризму, пляжно-купального відпочинку, оздоровчо-естетичних прогулянок, альпінізм, риболовля, бальнеолікування тощо;

- унікальні пейзажно-естетичні властивості ландшафту (ареали ландшафту – лісові, лукові, степові, скельні, болотні, озерна) та їх сполучення – лісо-лукові, озерно-болотні, рідколісся тощо;

- традиція проведення фестивалів, ярмарків, розвиток спринту, що сприяють формуванню привабливого іміджу регіону;

- багатство баштанних культур, овочів, винограду і ін.

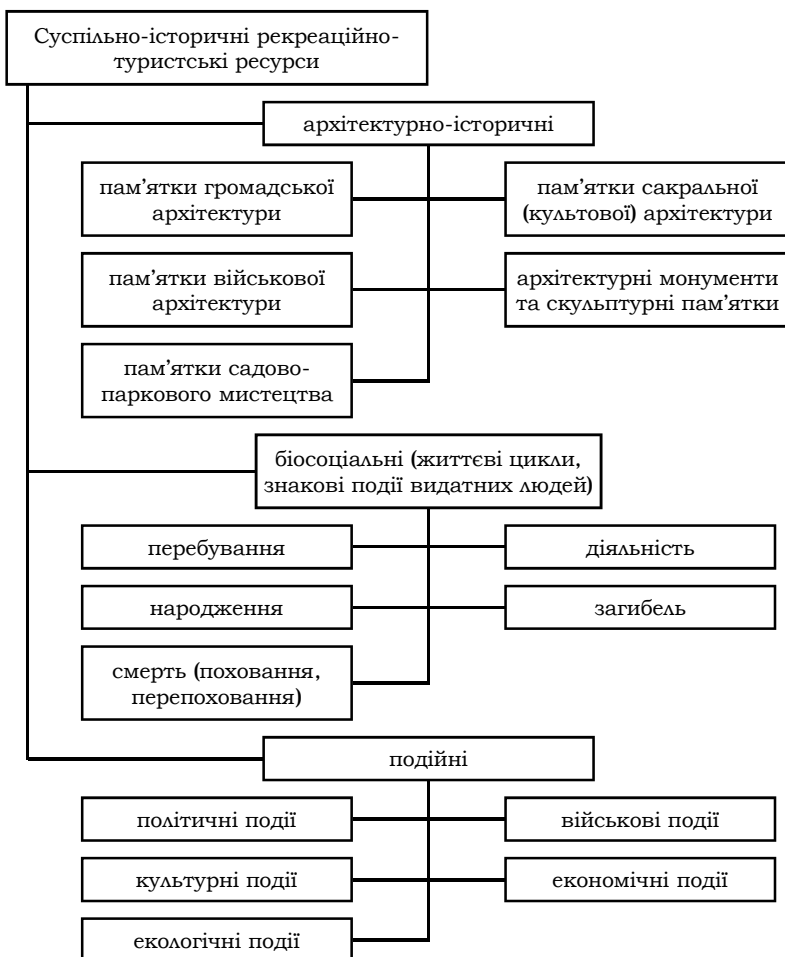


Рис.2. Структура суспільно-історичних РТР

До конкурентних недоліків належить:

- відсутність функціонального зонування на заповідних територіях;
- недостатньо розвинута туристська інфраструктура, низька забезпеченість готелями з високою вартістю проживання в них;

- недостатня тривалість туристичного сезону, зумовлена відсутністю необхідної інфраструктури;
- невідповідність переважної більшості туристичних закладів міжнародним стандартам;
- відсутність системи управління та регулювання процесом розвитку сфери галузі туризму;
- повільні темпи зростання обсягів інвестицій у розвиток матеріальної бази туризму в регіоні;
- недостатня забезпеченість туристичної галузі висококваліфікованими кадрами;
- впевненість туристів у низькій якості туристичних послуг;
- висока залежність туристичної діяльності від погодних умов;
- неготовність місцевих жителів до прийому туристів і відпочивальників;
- пасивність місцевої влади щодо сприяння розвитку туризму на місцях;
- погіршення стану довкілля, що ускладнює діяльність;
- незадовільний транспортний зв'язок;
- відсутність співпраці держави, бізнесу і суспільства;
- брак бюджетного фінансування сфери туризму.

Використовуючи методику **SWOT**-аналізу з урахуванням чинників конкурентних переваг (сильних сторін) та конкурентних недоліків (слабкі сторони), можливість і загрози можна визначити поточний стан та перспективи розвитку туризму у межах тієї чи іншої заповідної території природно-заповідного фонду.

Звернемо увагу, що ефективність управління заповідними територіями зростає за умови управління інфраструктурою, яка у прямій чи опосередкованій формі впливає на розвиток, наприклад, національного природного парку чи регіонального ландшафтного парку. Тобто мова тут іде про комплексно-системне управління заповідними територіями та об'єктами.

Оскільки динамічний розвиток заповідних територій, підвищення їх іміджу, а відтак – конкурентоспроможності значною мірою визначається розвитком туристичної індустрії, хочемо приділити особливу увагу такому інструменту,

як регіональний туристичний кластер, застосування якого вважається ефективним.

Відповідно до цього, вони повинні стати ключовим пріоритетом розвитку рекреаційно-туристичної індустрії в регіоні. Одним з прикладів є наміри впровадження туристичного кластеру «Південне туристичне кільце» Вознесенською міською громадською організацією «Туристичний кластер «Вознесенськ» [30, с. 28-31].

Очікуваним результатом такого проекту буде:

- відновлення і зміцнення існуючої матеріально-технічної бази туризму;
- створення нового якісного туристичного продукту, здатного задовольнити потреби зацікавлених осіб;
- забезпечення комплексного розвитку туристичної сфери;
- створення додаткових робочих місць;
- збільшення надходжень до місцевих бюджетів;
- підвищення інвестиційної привабливості туристичного кластера, заповідних територій тощо;
- підвищення добробуту територіальних громад тощо.

Реалізація проекту буде здійснюватися завдяки:

- співпраці виконавчого комітету міської ради м. Вознесенська з Вознесенською міською громадською організацією «Туристичний кластер «Вознесенськ»;
- співпраці виконкому міської ради Вознесенська з виконками міських рад малих міст-партнерів;
- взаємодії усіх ланок суспільного життя – органів місцевого самоврядування і бізнесу, громадських організацій, мешканців міст та ін.

Висновки та пропозиції. Для проведення ефективної кластерної політики в Україні доцільно [2, с. 313-314]:

- завершити формування відповідного інституційного середовища, прийняти державну стратегію розвитку та підтримки кластерів в Україні і конкретизувати їх в окремих секторальних програмах і відповідних стратегіях розвитку регіонів;
- необхідним кроком на шляху до впровадження кластерного підходу в системі державного регіонального управління

має бути приєднання України до загальноєвропейської стратегії кластеризації промисловості та ратифікації «Маніфесту кластеризації ЄС» та Кластерного меморандуму.

Крім того, необхідно ініціювати комплексні дослідження розвитку заповідних територій з метою формування потужних кластерних утворень, сформуванати програми кластеризації установ заповідної справи з широким залученням інших зацікавлених осіб, провести круглі столи з питань формування кластерів тощо.

Формування і розвиток кластерних утворень вимагає комплексно-системного підходу, залучивши у цей процес правові, інституційні та фінансові інструменти.

Список використаних джерел:

1. Бейдик О. О. Рекреаційно-туристичні ресурси України: методологія та методика аналізу, термінологія, районування : монографія. — К. : Київський університет, 2001. — 395 с.
2. Горлачук В. В. Кластерна модель розвитку туризму / В. В. Горлачук, С. М. Січко // Економіка і регіон. — 2009. — № 2 (21). — С. 28—31
3. Сорока М. П. Державне стратегічне планування розвитку регіонів України: теорія, методологія, практика : монографія / М. П. Сорока — Донецьк : Юго-Восток, 2012. — 519 с.

А.В. Богославская. Региональный туристический кластер – ключевой приоритет развития рекреационно-туристической индустрии Южного региона.

Туризм, как элемент государственной политики, занимает важное место в системе приоритетов социально-экономического развития регионов и Украины в целом.

В статье освещено отношение туристической сферы деятельности к возможностям использования ресурса заповедных территорий и объектов Южного региона.

A. Bogoslavskaya. The regional tourism cluster is a key priority of the development of recreation and tourism industry of the Southern region.

Tourism, as an element of public policy has an important place in the priorities of social and economic development of regions and Ukraine as a whole.

The article highlights the attitude of the tourist areas to the possibilities of using the resource conservation areas and facilities of the Southern Region.

ЗМІСТ

ЕКОНОМІЧНІ НАУКИ

<i>В.С. Шибанін, Ю.А. Кормишкін, Р.В. Данильченко.</i> Розвиток зерновиробництва в Україні та її Причорноморських областях.....	3
<i>О.М. Вишневська.</i> Сутність і складові економічної безпеки країни	12
<i>Н.М. Сіренко, А.В. Нурка.</i> Проблема диспаритету цін в контексті ціноутворення на ринку сільськогосподарської продукції	20
<i>Г.М. Запша.</i> Структурні зрушення власності на землю в процесі ринкових трансформацій сільського господарства....	28
<i>А.В. Богославська.</i> Регіональний туристичний кластер – ключовий пріоритет розвитку рекреаційно-туристичної індустрії Південного регіону.....	36
<i>Т.А. Томнюк, В.І. Рошило.</i> Удосконалення процедур контрольно-перевірочної роботи податкових органів.....	43
<i>Р.В. Левкіна.</i> Імідж підприємств овочівництва як передумова їх стійкості позиції на ринку	50
<i>О.С. Альбеценко.</i> Еколого-економічні аспекти використання земель сільськогосподарського призначення	56
<i>Н.О. Шишпанова.</i> Основні фази процесу відтворення трудового потенціалу сільських територій	64
<i>Н.В. Бобровська.</i> Еколого-економічні аспекти використання природних ресурсів.....	70
<i>А. Гербст.</i> Влияние истинной стоимости на управление производительностью.....	78
<i>О.Б. Дацко.</i> Сучасні тенденції експорту-імпорту м'яса в Україні.....	86

СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКІ НАУКИ

<i>Л.К. Антипова.</i> Шкідливі об'єкти у посівах пшениці озимої....	95
<i>Г.Б. Гладун, Ю.Г. Гладун.</i> Удосконалення лісомеліоративного забезпечення агроландшафтів Миколаївської області.....	103

Р.І. Беспалько, Ю.Ю. Воронюк. Автоматизована система ведення державного земельного кадастру як інструмент управління землями сільськогосподарського призначення....	110
В.М. Світовий, І.Д. Жил'як. Вміст нікелю та хрому в чорноземі опідзоленому та пшениці озимій	118
О.В. Бутрим. Низьковуглецевий напрямок розвитку рослинництва як запорука сталого землекористування	123
Д.А. Абрамов. Визначення параметрів «ґрунтової лінії» темно-каштанових ґрунтів Правобережного степу України за допомогою супутникової інформації	132
І.А. Бойко. Охорона підземних джерел – як метод управління якістю питних вод	136
Н.В. Новікова. Особливості біохімічного складу крові свиней з різною адаптаційною нормою в умовах племзаводу ТОВ «Фрідом фарм бекон»	143
М.А. Волков. Фізіологічні особливості реакції серцево-судинної систему у дітей шкільного віку на фізичне навантаження	149

ТЕХНІЧНІ НАУКИ

С.А. Богза, Г.В. Теплякова. Визначення перспективного набору критеріїв аутентичності національних вин.....	158
Г.О. Іванов. Розрахунки розмірних ланцюгів методами максимум-мінімуму та ймовірним	165
В.Р. Черлінка. Особливості побудови растрової гідрологічно-коректної цифрової моделі мікрота мезорельєфу засобами ГІС GRASS	174
С.М. Анастасенко, І.О. Григурко. Можливість модернізації та автоматизації токарних верстатів застарілої конструкції	183
В.О. Кудря. Вплив аеродинамічних властивостей органічних добрив на якість розподілу по поверхні ґрунту.....	190
І.І. Ревенко, К.Д. Веселівський. Вдосконалення стригальної машинки.....	197

Наукове видання

Вісник аграрної науки Причорномор'я
Випуск 4(74), том 1 – 2013

Технічний редактор: *О.М. Кушнарьова.*
Комп'ютерна верстка: *Ю.В. Антонович.*

Підписано до друку 26.11.2013. Формат 60 x 84 1/16.
Папір друк. Друк офсетний. Ум.друк.арк. 12,88.
Тираж 300 прим. Зам. № _____. Ціна договірна.

Надруковано у видавничому відділі
Миколаївського національного аграрного університету
54020, м.Миколаїв, вул.Паризької комуни, 9

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 4490 від 20.02.2013 р.